

פרק א

א. דָּבַר ה' אֲשֶׁר הָיָה אֶל מִיכָה הַמְרֻשָּׁתִי - מיכה שגר בעיר מרישה,
 בַּיָּמִי יוֹתֵם, אָחִיז, יְחִזְקִיָּה, מַלְכֵי יְהוּדָה,
 אֲשֶׁר חָזָה עַל שְׁמֶרֶון וִירוּשָׁלַם - וניבא נבואות על ישראל (שמלכותם בשומרון), ויהודה (שמלכותם בירושלים).
 ב. שָׁמְעוּ עַמִּים כָּלֵם - שמעו השבטים כולם,
 הַקְּשִׁיבִי אָרֶץ וּמְלֵאָהּ - הקשיבי א"י והיושבים בה,
 וַיְהִי ה' אֱלֹקִים בָּכֶם לְעַד, ה' מֵהֵיכַל קִדְשׁוֹ - ויהיה ה' היושב בשמים, עד על כך שהזהרת אתכם.
 ג. כִּי הִנֵּה ה' יֵצֵא מִמְּקוֹמוֹ - מהיכל קדשו,
 וַיֵּרֶד וַיֵּרֶד עַל בְּמַתֵּי אָרֶץ - ירד וישפיל את המקומות הגבוהים שבארץ, כלומר, את המושלים והשרים החזקים.
 ד. וְנִמְסוּ הַהָרִים תַּחְתָּיו - ההרים הגבוהים ימסו מפני ה' שירד עליהם, (משל לאבדן המושלים הגדולים)
 וְהָעִמְקִים יִתְבַּקְּעוּ - והעמקים, יתבקעו מפני ה', (משל לאבדן המון העם)
 כְּדוֹנָג, מִפְּנֵי הָאֵשׁ - כמו השעוה הנמסה מפני האש,
 כְּמִים, מְגָרִים בְּמוֹרֵד - וכמים הזורמים ויורדים במורד ההר.
 ה. בְּפֶשַׁע יַעֲקֹב כָּל זֹאת, וּבַחֲטָאוֹת בַּיִת יִשְׂרָאֵל - בגלל פשעי וחסאי בניי, יבואו כל הצרות האלה,
 מִי פֶשַׁע יַעֲקֹב, הֲלוֹא שְׁמֶרֶון - מי גרם לפשעי ישראל, הלא המלכים היושבים בשומרון,
 וּמִי בָמוֹת יְהוּדָה, הֲלוֹא יְרוּשָׁלַם - ומי גרם ליהודה, להקריב בבמות לע"ז, הלא המלכים היושבים בירושלים.

ו. וְשָׁמְתִי שְׁמֶרֶון לְעֵי הַשָּׂדֶה - אשים ואהפוך את שומרון לגלי אבנים,
 לְמַטְעֵי כָרֶם - ותהיה מקום מוכן לטעת שם כרמים,
 וְהִגְרָתִי לְגֵי אַבְנֵיהָ - אפיל את אבני בתי שומרון, לגיא לעמק, (ששומרון נמצאת על ההר)
 וַיִּסְדֵּיהָ אֲגָלָה - ואף את יסודות הבתים שבתוך האדמה, יוציאו ויתגלו על הארץ.
 ז. וְכָל פְּסִילֶיהָ יִפְתּוּ - הגויים ישברו את הפסילים, לקחת את ציפוי הכסף והזהב שעליהם,
 וְכָל אֲתַנְיָהּ יִשְׂרְפוּ בָאֵשׁ - את כל המתנות שהביאו לבית הע"ז, כמו אתנן שנותנים לזונה, ישרפו הגויים באש,
 וְכָל עֲצָבֶיהָ אֲשִׁים שְׁמָמָה - ואת כל בתי הע"ז, אשים ואהפוך לשממה,
 כִּי מֵאֲתַנְוֹן זֹנָה קִבְּצָה - כי כל העושר הנמצא בבתי הע"ז, הביאו כאתנן לע"ז,
 וְעַד אֲתַנְוֹן זֹנָה יָשׁוּבוּ - וכעת, יקחו הגויים את כל העושר הזה, ויתנו אותו כאתנן בבתי הע"ז שלהם.
 ח. עַל זֹאת אֲסַפְּדָה וְאֵילֵלָה - על הרעה הזו, אעשה מספד ואילל,
 אֵילֵכָה שׁוֹלָל וְעָרוֹם - ואלך במר נפשי כשוטה¹ וערום בלי בגדים, (משל לרוב הצרה שתהיה)
 אֲעַשֶׂה מִסְפָּד פְּתָנִים, וְאֶבֶל פְּבָנוֹת יַעֲנָה - אעשה מספד, אתאבל ואצעק כתנים וכבנות יַעֲנָה. (שדרכם לילל כקול נהי ומספד)
 ט. כִּי אֲנוֹשָׁה מִכּוֹתֶיהָ - כי המכות שיבואו על ישראל, יהיו כואבות וחזקות,
 כִּי בָאָה עַד יְהוּדָה - שהמכה תתחיל בשומרון ותגיע עד יהודה,
 נָגַע עַד שְׁעַר עַמִּי עַד יְרוּשָׁלַם - ותגיע הרעה עד

¹ שולל - משולל חכמה.

ירושלים. (ירושלים היא שער עמי, שמייוחדת מכל ערי ישראל)

י. **בָּגַת אֶל תְּגִידוֹ, בָּכוּ אֶל תִּבְכוּ -** אל תגידו בעיר (גת/שבארץ פלישתים) את דבר החורבן, ואל תבכו שמה, שלא ישמחו על מפלתכם,

בְּבֵית לְעַפְרָה, עֶפְרָה הַתְּפֹלְשִׁי - בבתי העיר עֶפְרָה (שבשומרון; עֶפְרָה, עֶפְרָה, לֶשׁוֹן נופל על לֶשׁוֹן), שם תתגלגלו בעפר. (דרך צער ואבילות).

יא. **עֲבְרִי לָכֵם יוֹשְׁבֵת שְׁפִיר -** יושבי העיר שפיר, עברו ללכת לגלות,

עֲרִיָה בִשֵׁת - בבזיון גדול, כשעֲרִיָה² (מקום בית הבושת - הערוה) מגוללה,

לֹא יֵצֵאָה יוֹשְׁבֵת צֶאֱנָן מִסֹּפֶד בֵּית הָאֶצֶל - לא יצאו יושבי העיר צאנן, לנחם את אנשי בית האצל, על המספד שעשו בצאתם לגלות, מפני שידעו שגם הם יגלו מיד אחריהם,

יִקַּח מִכֶּם עֲמֻדָתוֹ - יבוא האוייב, ויקח אתכם לגלות, כך שאף אתם לא תעמדו במקומכם.

יב. **כִּי חָלָה לְטוֹב, יוֹשְׁבֵת מְרוֹת -** העיר מְרוֹת, התמלאה בחיל ורעדה, על הטוב שאבד ממנה,

כִּי יֵרֶד רָע מֵאֵת ה' לְשַׁעַר יְרוּשָׁלַם - אך הרע הבא עליהם ושהגיע עד ירושלים, אינו במקרה, אלא מאת ה' על רוב פשעיהם.

יג. **רַתֶּם הַמְרֻכָּבָה לְרִכְשׁ, יוֹשְׁבֵת לְכִישׁ -** קשרו את המרכבה לְרִכְשׁ (שם בהמה הממהרת לרוץ), ומהרו לברוח, אנשי לכיש שביהודה,

רֵאשִׁית חֲטָאתָהּ הִיא, לְבַת צִיּוֹן - כי יושבי לכיש, היו הראשונים ביהודה, שלימדו את אנשי יהודה לחטוא בע"ז,

כִּי בָדַד נִמְצְאוּ פְשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל - כי בד, בלכיש שביהודה, נמצאה הע"ז שפשעו בה ישראל, והתפשטה עד שהגיעה לבת ציון, לירושלים.

יד. **לִכֹּן תִּתְּנִי שְׁלוּחִים, עַל מוֹרְשֵׁת גַּת -** לכן, תתנו

יושבי לכיש, מתנות, לעיר מורשת גת, ותכנעו לפניהם, ("מורשת גת" - כי העיר גת שבארץ פלשתים, נכבשה ע"י דוד, ובעוון ישראל, חזרו פלשתים לקחת את גת להיות להם למורשה).

בְּתֵי אֶכְזִיב - העיר אכזיב שביהודה,

לְאֶכְזִב, לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל - תלקח ע"י האוייב, ותעזב ותפסק מלהיות למלכי ישראל.

(למלכי ישראל - מלכי יהודה גם נקראו מלכי ישראל, כמו שאמר: "כל אלה בני יהושפט מלך ישראל", וכן אמר: "כי הכניע ה' את יהודה בעבור אחז מלך ישראל". רד"ק)

טו. **עַד הִירֵשׁ אֲבִיָּא לָךְ יוֹשְׁבֵת מְרֻשָּׁה -** עוד יבוא האוייב, שִׁרֵשׁ אותך העיר מרישה, (עירו של מיכה)

עַד עֲדָלָם, יָבֹא פְּבוֹד יִשְׂרָאֵל - עד העיר עדולם, יביא האוייב את העושר מערי יהודה.

טז. **קָרְחֵי וְגִזֵּי -** מרטו ותגזזו שערות ראשכם, כדרך האבלים,

עַל בְּנֵי תַעֲנוּגֵיךְ - על הרעה שבאה על בְּנֵיךְ, שהיו רגילים בתענוגים,

הַרְחִבֵי קְרָחְתֶּךָ, כְּנֶשֶׁר - הרחיבו את מקום תלישת השיער, כְּנֶשֶׁר, שרוב שערותיו תלושות,

כִּי גָלוּ מִמֶּךָ - בְּנֵיךְ.

פרק ב

א. **הוֹי -** אוי,

חֲשָׁבֵי אֲוֹן - על החושבים לעשות רע,

וּפְעֻלֵי רָע עַל מִשְׁכְּבוֹתֵם - חושבים בשכבם על משכבם כיצד לפעול רע,

בְּאוֹר הַבֶּקֶר יַעֲשׂוּהָ - את מחשבתם הרעה,

כִּי יֵשׁ לְאֵל יָדָם - כי יש כוח בידם לעשות הרעה.

ב. **וְחִמְדוּ שְׂדוֹת וְגִזְלוּ -** חמדו בליבם שדות אחרים, וגזלו אותם,

וּבְתֵימֵם וְנִשְׂאוּ - חמדו בתי אחרים, ונשאו ולקחו אותם לעצמם,

וְעִשְׂקוּ גִבֹר וּבֵיתוֹ, וְאִישׁ וְנִחְלָתוֹ - לקחו בעושק את האיש, וגם את ביתו ונחלתו,

² "עֲרִיָה"; כמו: "...וְאֵת עֲרֵם וְעֲרִיָה" יחזקאל טז' ז.

ג. לָכֵן כֹּה אָמַר ה', הַנִּינִי חֹשֵׁב עַל הַמְשַׁפָּחָה הַזֹּאת
 רָעָה - הנה אני חושב להביא על בניי רעה,
 אֲשֶׁר לֹא תִמְיָשׁוּ מִשָּׁם צְוֹאֲרֵיכֶם - רעה תדבק
 בכם כך, שלא תוכלו להזיז ממנה את צואריכם,
 (כעול, שלא זו מצואר הבהמה).
 וְלֹא תֵלְכוּ רוּמָה, פִּי עֵת רָעָה הִיא - ולא תלכו
 בקומה זקומה, כי זמן רעה הוא.
 ד. בַּיּוֹם הַהוּא יִשָּׂא עֲלֵיכֶם מִשָּׁל - ישא עליכם
 המקונן משל על גודל רעתכם,
 וְנָהָה, נָהִי נְהִיָּה - יקונן קינה, (נהי- בכי ויללה)
 אָמַר שְׂדוּד נִשְׁדָּנוּ - ויאמר: הנה נשדדנו עיי
 האוייב,
 חֶלֶק עַמִּי, יָמִיר - החלק של עמי, נחלת בניי,
 הוחלפה להיות של זרים,
 אֵיךְ יָמִישׁ לִי - איך יסיר עבורינו, את נחלתנו מיד
 הגויים,
 לְשׁוֹבֵב שְׂדִינוּ יַחֲלַק - וישיב לנו את שדותינו,
 המחולקות לגויים עיי האוייב.
 ה. לָכֵן - מפני שעושקים אתם איש את רעהו,
 לֹא יִהְיֶה לָךְ מִשְׁלִיךְ חֶבֶל בְּגוֹרָל - לא יהיה
 מזרעכם (מזרע המשפחה הרעה הגוזלים איש ונחלתו), מי
 שישליך חבל מדידה, לחלוק את שדות הארץ,
 בְּקֵהֶל ה' - בתוך קהל ה', שישבו מהגלות.
 ו. אֵל תִּטְפוּ יִטִּיפוּ - נביאי ה'! אל תטיפו לישראל
 דברי נבואה ותוכחה,
 לֹא יִטְפוּ לְאֵלָה - לישראל,
 לֹא יִסְגּוּ, כְּלָמוֹת - שכך, לא ישיגו ויבואו עליכם,
 בזיונות מישראל.
 ז. הָאָמֹר בֵּית יַעֲקֹב - האם לא כך אומרים בית
 יעקב! ?
 הַקָּצֵר רוּחַ ה' - האם קצרה רוח ה' (יצונו ה').
 מלסלוח, ומדוע לא מושיענו! ?
 אִם אֵלָה מַעֲלָלָיו - האם כך הם מעשיו, להרע

לבריותיו, ומדוע אינו מטיב עימנו! ?
 הַלֹּא דָבַרְנִי יִיטִיבוּ, עִם הַיְשָׁר הוֹלֵךְ - הלא דבר ה'
 הטוב, יבוא להולך בדרך ישרה!
 (ורק לרשעים, קצרה רוחי ואלה מעללי).
 ח. וְאֶתְמוּל - הלא רק אתמוול, (ר"ל, לא תוכלו להכחיש
 הדבר)
 עַמִּי לְאוֹיֵב יְקוּמִם - עמי, קמים איש על רעהו -
 כאוייב,
 מִמוּל שְׁלָמָה - כשתעמדו ממול אדם, הלושב
 שמלה (בגד) יפה,
 אָדָר תִּפְשָׁטוּן - את אדרתו (בגד מפואר), תפשיטו
 ותגזלו ממנו,
 מֵעֲבָרִים בָּטַח - מאנשים, העוברים בבטחה
 בדרכם, תגזלו את רכושם,
 שׁוֹבֵי מְלַחְמָה - ויהיו אנשים אלו, כמו הבורחים
 משדה המלחמה, השבים חסרי כל.
 ט. נָשִׂי עַמִּי תִגְרְשׁוּן - אחר שגזלו הבתים, גְּרָשוּ
 מהם את הנשים,
 מִבֵּית תַּעֲנִיָּה - שתענוג לאשה לשבת בביתה,
 מַעַל עַלְלִיָּה, תִּקְחוּ הַדָּרִי לְעוֹלָם - את ההדר, את
 העושר, שנתתי להם לקשט בהם את עולליהם, (את
 בניהם הקטנים), תקחו מהם ולא תשיבו אותו לעולם.
 י. קוּמוּ וּלְכוּ - לגלות,
 פִּי לֹא - כי לא לרשעים כמוכם,
 זֹאת הַמְּנוּחָה - נתתי את ארצי זו, שיושבים בה
 במנוחה ובשלוה,
 בְּעֵבוּר טְמֵאָה - בגלל שטמאתם את הארץ
 בעוונותיכם,
 תִּחַבֵּל - הארץ, תחבל ותשחית אתכם,
 וְחָבֵל נִמְרָץ - חבלה והשחתה נמרצה, חזקה.
 יא. לוֹ אִישׁ הֵלֵךְ רוּחַ וְשָׁקַר כָּזָב, אֲטָף לָךְ לֵינִי
 וְלִשְׁכָר - אך אם היו מוצאים איש, שהיה מנבא
 להם בשקר ובכזב, ששלום יהיה להם, תמורת יין

ושיכר שהיו נותנים לו,

וְהָיָה מִטִּיף הָעַם הַזֶּה - הוא היה נביא מקובל בעם, ולו היו שומעים.

יב. אֲסֹף אֲסֹף יַעֲקֹב כָּל־כָּבֶץ אֲקַבֵּץ שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל - אך לעתיד לבוא, אאסוף ואקבץ את כל ישראל מגלותם,

יחד אֲשִׁימְנוּ כְּצֹאן בְּצֵרָה, כְּעֵדֶר בְּתוֹךְ הַדְּבָרוֹ - אשים את כל ישראל בא"י, כעדר צאן, הנתון בתוך "מבצרו", בתוך גדרות הדיר, (ששם הוא שמור ומוגן),

תְּהִימְנָה מֵאֲדָם - ותהיה הארץ, הומה מרוב אדם.

יג. עֲלֵה הַפָּרֶץ לַפְּנִיָּהֶם, פְּרָצוּ וַיַּעֲבְרוּ, שְׁעַר וַיִּצְאוּ בּוֹ - מלך המשיח, המושיע את ישראל, יפרוץ לפני בניי את שערי הגלות, ודרך שער זה יצאו וישבו לארץ,

וַיַּעֲבֹר מִלְכָם לַפְּנִיָּהֶם - מלך המשיח,

וְהָיָה בְּרֵאשִׁים - וה' בראש כולם, לעזרם בדרך.

פרק ג

א. וְאָמַר שְׁמְעוּ נָא רְאֵשֵׁי יַעֲקֹב, וּקְצִינֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל - שמעו נא, ראשי ישראל, מנהיגי העם,

הְלוֹא לָכֶם לָדַעַת אֶת הַמִּשְׁפָּט - הרי עליכם מוטלת החובה, להזהיר על עשיית משפט צדק בעם.

ב. שְׁנֵאֵי טוֹב וְאֵהִי רָע - אך הם בעצמם, שונאים לעשות טוב, ואוהבים את הרע,

גִּזְלֵי עוֹרֶם מַעֲלִיָּהֶם, וּשְׂאֲרָם, מַעַל עֲצֻמוֹתָם - מרבים לגזול את כל רכוש חבריהם, עד שכאילו מפשיטים מהם את העור, ואת הבשר מעל העצמות.

ג. וְאֲשֶׁר אָכְלוּ שְׂאֵר עַמִּי - גוזלים את העם, עד שכאילו אוכלים את בשרם,

וְעוֹרֶם מַעֲלִיָּהֶם הַפְּשִׁיטוּ - ואת העור מפשיטים מעליהם,

וְאֶת עֲצֻמֹתֵיהֶם פָּצְחוּ - ואת עצמותיהם - שוברים, (כדי למצוץ את מוח העצם),

וּפְרָשׁוּ כַּאֲשֶׁר בְּסִיר, וּכְבָּשָׂר בְּתוֹךְ קִלְחַת - ופורסים בשרם לפרוסות, כמו שפורסים את הבשר לפני ששמים אותו בסיר. (קלחת = סיר).

ד. אִזּוּ יִזְעַקוּ אֵל ה', וְלֹא יַעֲנֶה אוֹתָם - אז, כשתבוא עליהם הרעה, יזעקו אל ה', ולא יענה להם להושיעם,

וַיִּסְתֵּר פְּנֵיו מֵהֶם בְּעַת הַהִיא - ויסתיר מהם את פניו, ולא יושיעם,

כַּאֲשֶׁר הִרְעוּ מַעֲלִיָּהֶם - כמו שהם הרבו לעשות רע, ולא שמעו את זעקות העשוקים.

ה. כֹּה אָמַר ה', עַל הַנְּבִיאִים, הַמְתַּעִים אֶת עַמִּי - על נביאי השקר, הגורמים לעמי, לתעות מדרך ה',

הַנְּשָׁכִים בְּשִׁנְיָהֶם וְקִרְאוּ שְׁלוֹם - למי שנותן להם בשר לנשוך בשיניהם, ינבאו: שלום יהיה לך,

וְאֲשֶׁר לֹא יָתַן עַל פִּיהֶם, וְקִדְּשׁוּ עֲלֵיו מִלְחָמָה - ולמי שלא יתן להם בשר, ינבאו עליו, שמזומנת לבוא עליו מלחמה.

ו. לָכֵן לִיֵּלָה לָכֶם, מַחְזוֹן, וְחִשְׁבָּה לָכֶם, מִקְּסָם - לכן, תבוא פורענות, (לילה - חושך) על נביאים אלו החוזים וקוסמים שקר,

וּבָאָה הַשְּׁמֶשׁ עַל הַנְּבִיאִים, וְקִדְּרַ עֲלֵיהֶם הַיּוֹם - תשקע השמש על הנביאים, ויחשך עליהם היום. (ר"ל, תבוא עליהם פורענות)

ז. וּבָשׂוּ הַחֲזִים, וְחִפְּרוּ הַקְּסָמִים - תבוא בושה וחרפה, על החוזים והקוסמים שקר, (כשנבואתם לא תתקיים)

וְעִטּוֹ עַל שִׁפְסָם כָּל־כָּל־ - ויעטו, יכסו בגדיהם על ראשם עד השפס, כדרך האבלים,

כִּי אֵין מַעֲנֶה אֱלֹהִים - כי יכירו כולם, כי לא האלוקים הוא שענה להם, כדבריהם.

ח. וְאוֹלָם אֲנֹכִי - אך באמת, אני מיכה,

מִלְאֲתֵי כַח אֶת רוּחַ ה' - מלא כוח נבואה, מרוח ה',

וּמִשְׁפָּט - לאמר נבואות משפט אמת,

פרק ד'

א. וְהָיָה בְאַחֲרֵי הַיָּמִים - כך יהיה לעתיד לבוא, יְהִיָה הַר בֵּית ה' נָכוֹן - ההר שביהמ"ק עליו, יהיה מוכן ומתוקן,

בְּרֹאשׁ הַהָרִים - בהר הגבוה - החשוב שבהרים, וְנִשְׂא הוּא מְגֻבְעוֹת - ומרומם בחשיבותו משאר הגבעות,

וְנִהְרֻ עֲלָיו עַמִּים - יתקבצו וימשכו כל הגויים לביהמ"ק - כְּמִי הִנְהַר הַרְבִּיּים.

ב. וְהָלְכוּ גוֹיִם רַבִּים, וְאָמְרוּ לָכֵן וְנַעֲלָה אֵל הַר ה' - בואו, ונעלה להר של ה',

וְאֵל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב - אל הבית של אלוקי ישראל, הוא ביהמ"ק,

וְיִזְרְנוּ מִדְּרָכָיו - יורה, ילמד אותנו מלך המשיח את דרכי ה',

וְנִלְכֶה בְּאַחֲרֵיתָיו - ונלך בדרכיו,

כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה, וְדָבַר ה' מִירוּשָׁלַם - ולכן ינהרו אליו כל הגויים.

ג. וְשָׁפַט בֵּין עַמִּים רַבִּים, וְהוֹכִיחַ לְגוֹיִם עֲצָמִים עַד כְּחוֹק - מלך המשיח, ישפוט, ויברר המשפט בין עמים עצומים (עמים חזקים), היושבים בארצות רחוקות,

וְכַתְּתוּ חֲרָבְתֵיהֶם לְאֵתִים וְחֲנִיתֵיהֶם לְמִזְמֵרוֹת - ומתוך כך, יִשְׁפְּרוּ כלי המלחמה (חרב, חנית), ויעשו מהם כלי עבודת אדמה. (אתים - כְּלֵי חַפִּירָה בַּאֲדָמָה, מִזְמֵרוֹת - כלי לחיתוך הזמורות, הענפים שבכרם).

לֹא יִשְׂאוּ גוֹי אֵל גוֹי חָרָב - לא ילחמו אחד בשני, וְלֹא יִלְמְדוּן עוֹד מִלְחָמָה - לא ילמדו עוד דרכי מלחמה, כי ישכון שלום.

ד. וְיִשְׂבוּ אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֵנָתוֹ - כולם ישבו במקומם בשלום ובשלוה,

וְאֵין מִחְרִיד - ואין מי שיחריד ויפחיד אותם משלותם,

וְגִבּוֹרָה - ומלא בגבורה לנבא נבואותי, ולא אפחד מִשְׂרֵי הַעַם הַרְשָׁעִים, לְהַגִּיד לְיַעֲקֹב פֶּשְׁעוֹ, וְלִישְׂרָאֵל חַטָּאתוֹ - לנבא על פשעי וחטאות בניי.

ט. שְׁמַעוּ נָא זֹאת כְּאִשִּׁי בֵּית יַעֲקֹב,

וְקִצִּינִי בֵּית יִשְׂרָאֵל - שְׂרֵי הַעַם,

הַמִּתְעַבִּים מִשְׁפָּט - שמתעבים משפט אמת,

וְאֵת כָּל הַיִּשְׁרָה יַעֲקֹשׁוּ - ואת הדרך הישרה - יעקמו.

י. בְּנֵה צִיּוֹן בְּדָמִים - הבונים את בתיהם בציון, ע"י שרוצחים אנשים, ולוקחים את ממונם,

וִירוּשָׁלַם בְּעוֹלָה - ובונים את בתיהם שבירושלים, ע"י שקר ורשע.

יא. כְּאִשִּׁיָהּ, בְּשֹׁחַד יִשְׁפֹּטוּ - ראשי העם, מצדיקים במשפט, את הנותן שוחד,

וְכִהְנִיָהּ, בְּמַחִיר יִזְרוּ - והכהנים, מורים את הדין, לפי רצון הנותן מחיר, (כסף),

וְנִבְיֵאִיָהּ, בְּכֶסֶף יִקְסְמוּ - ונביאי השקר, קוסמים קסמים, בעבור הכסף שיתנו להם,

וְעַל ה' יִשְׁעֵנוּ לְאֹמְרֵי, הֲלוֹא ה' בְּקִרְבָּנוּ לֹא תָבוֹא עָלֵינוּ רָעָה - ואחר כל זאת, היו בוטחים שלא תבוא עליהם הרעה³, כיון שהשכינה עדיין שורה בישראל.

יב. לָכֵן בְּגִלְלָכֶם - בגלל עוונותיכם,

צִיּוֹן, שְׂדֵה תַחְרָשׁ - ציון תכבש ע"י האוייב, ותהיה נחרשת כשדה,

וִירוּשָׁלַם, עֵינֵי תִהְיֶה - וירושלים תהפך, לגלי אבנים, מחורבן הבתים, וְהָרַ הַבַּיִת, לְבָמוֹת יַעֲרִי⁴:

³ כמו שאמר: "היכל ה' היכל ה' המה", ירמיהו ז' ד'.

⁴ כמו שמצאנו בירמיהו: "מיכה המורשת, הנה נבא בימי חזקיהו מלך יהודה, ויאמר אל כל עם יהודה לאמר, כה אמר ה' צבאות, ציון שדה תחרש, וירושלים עיים תהיה, ונהר הבית לבמות יערי". ירמיהו כו' יח'.

כי פי ה' צבאות דבר - וכך יהיה.

ה. פי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו, ואנחנו נלך בשם ה' אלהינו לעולם ועד - וכל הטובה והגדולה הזאת, תבוא על בניי, כי כל העמים הולכים בשם העיז שלהם, וישראל אף בגלותם, הולכים בשם ה' תמיד.

ו. ביום ההוא נאם ה',

אספה הצלעה - אאסוף מהגלות את ישראל, שהם כצולעים וכואבים מצרות הגלות,

והנדחה אקבצה - ואת ישראל שנדחו מלפני - אקבץ לארצם,

ואשר הרעתי - וכמו שעשיתי עמהם רע, כך אטיב להם הטבה גדולה.

ז. ושמתי את הצלעה, לשארית - אשים ואתן שארית לישראל, שהם כצולעים וכואבים מצרות הגלות, (שלא יכלו בין הגויים)

והנהלאה, לגוי עצום - ואת ישראל, שהיו רחוקים מהלאה לארצם, אשים להיות עם חזק,

ומלך ה' עליהם בהר ציון, מעתה ועד עולם - והי' ית', ימלוך עליהם לעולם. (ולא הגויים).

ח. ואתה מגדל עדר, עפל בת ציון - אף ציון, הנה יאספו אליך ישראל,

(מגדל, עופל = עיר ציון, שהיא כמגדל שישראל נאספים שם)

עדיך תאתה - אליך יבואו,

ובאה הממשלה הראשנה, ממלכת לבת ירושלים - תשוב ותבוא הממלכה הראשונה, (מלכות בית דוד) למלוך בירושלים.

ט. עתה, למה תריעי רע - מדוע תבקשי לך רעים, את הגויים שיעזרו לכם בעת רעתכם ?

המלך אין בך - האם אין לכם מלך ? (הי')

אם יועצך אבד - וכי אבדו ממך הנביאים שיועצים לכם לשוב אל ה' ?

כי החזיקך חיל פילדה - כאשר בא עליכם האויב,

ואוחז אתכם פחד פחיל היולדת.

י. חולי וגחי בת ציון, פילדה - תפחדי ותאנחי כיוולדת, בני ציון,

כי עתה תצאי מקרנה - כי עוד מעט, ותצאי מהעיר ירושלים - לגלות,

ושכנת בשדה - וכדרך השבויים, תלונו בשדה,

ובאת עד בבל - ותגלי ממקומך עד בבל,

שם תנצלי, שם יגאלך ה' מפף איבנד - ושם בבבל, יציל ויגאל אותך ה' מכל אויביך.

יא. ועתה נאספו עליך גוים רבים - כי בזמן הגאולה, יאסוף ה' עליכם גויים רבים, (גוי), האמרים תחנף - שאומרים שכעת, יושבי הארץ הרשיעו והתחייבו להענש על ידינו,

ותחז בציון עינינו - ונראה בעינינו, את נפילת ציון בידינו.

יב. והמה לא ידעו מחשבות ה', ולא הבינו עצתו - אך הם לא ידעו ולא הבינו את מחשבתו של ה',

כי קבצם, פעמיר גרנה - שפיתה אותם להתאסף על ירושלים כולם יחד, כעמיר הנאסף בגורן, וכך יכלה את כולם יחד.

יג. קומי ודושי בת ציון - קומי בת ציון, ותדושי את גוג והעמים שעימו, כתבואה שדשים אותה בגורן,

כי קרנד אשים ברזל - כי אחזק אתכם, ותכו בהם בחוזק, כקרני ברזל הנוגחות בחזקה,

ופרסתין אשים נחושה - ותרמסו אותם, כאילו פרסות רגליכם, עשויות נחושת חזקה,

והדקות עמים רבים - תכתשי עד דק, עמים רבים,

והחרמתי לה' בצעם, וחילם, לאדון פל הארץ - עושר הגויים, יוחרם לה',

יד. עתה - בזמן ההוא, (מלחמת גוג ומגוג),

תתגדדי - תשרטו בשרכם, דרך צער ואבילות,

בת גדוד - גוג, עם כל גדודי חייליו.

מצור שם עלינו - גוג,

בשבת, יכו על הלחי את שפט ישׂראל - ובמקל,
היו מכים על הלחי, את שופטי ישראל⁵.

פרק ה

א. ואתה בית לחם אפנתה - נבואה על העיר בית
לחם, (הנקראת גם אפרת),

צעיר להיות באלפי יהודה - שהיא עיר קטנה מערי
יהודה,

ממך לי יצא, להיות מושל בישׂראל - ממך יצא
מלך המשיח שימשול בישראל,

ומוצאתיו מקדם מימי עולם - מוצא משפחת מלך
המשיח, הוא מבית לחם.

(מזרע דוד שבא מבית לחם)

ב. לכן יתנם - לכן יתן ה' את ישראל נתונים
בצרה,

עד עת יולדה ילדה - עד שיגיע זמן הלידה, זמן
הגאולה, (המשיל את הצרות לצירי לידה),

ויתר אחיו - השארית מיהודה, שישארו ממלחמת
גוג ומגוג,

ישובו על בני ישׂראל - ישובו להיות ממלכה אחת
יחד עם עשרת השבטים.

ג. ועמד ורעה בעז ה' - מלך המשיח יעמוד וינהיג
את בניי, בעוז שיתן לו ה',

בגאון שם ה' אלהיו - ובגדולה שיתן לו ה',

וישבו - וישבו בניי בשלום על אדמתם,

כי עתה יגדל עד אפסי ארץ - כי פרסום גדולתו של
מלך המשיח, יגדל עד קצה הארץ.

ד. והיה זה, שלום - ושלטון מלך המשיח, יביא
עלינו את השלום,

אשור כי יבוא בארצנו, וכי ידרך בארמנותינו -
ואם יבוא אויב בארצנו(כמו שאור שבא עלינו כעת),
לכבוש את ארמנותינו,

והקמנו עליו - על האויב,

שבעה רעים, ושמנה נסיכי אדם - שבעה מנהיגים
ושמונה שרים תחת מלך המשיח, להגן עלינו
מפניו.

ה. ורעו את ארץ אשור בחרב - ישברו שרים אלו
את ארץ אשור, (האויב), בחרב,

ואת ארץ נמרוד בפתחיה - וכן את פתחי הערים
שבארץ נמרוד, (ארץ בבל שהיא תחילת מלכות נמרוד , "ותהי
ראשית ממלכתו בבל..."; בראשית י"ז)

והציל מאשור כי יבוא בארצנו וכי ידרך בגבולנו -
ויצילנו מאשור, שיבוא לכבוש את ארצנו.(אשור
ובבל, כמשל על אויב שיבוא עלינו)

ו. והיה שארית יעקב בקרב עמים רבים - הצלת
שארית ישראל, מגוג ומהעמים הרבים שאיתו,
תהיה רק מאת ה', ובדרך ניסית,

כטל מאת ה' כרביבים עלי עשב - כטל ומטר על
העשב, הבאים בלא יד אדם רק מאת ה' ית',

אשר לא יקנה לאיש, ולא ייחל לבני אדם - כך,
לא יקוו ישראל לעזרת אדם, אלא רק לישועת ה'.

ז. והיה שארית יעקב בגוים בקרב עמים רבים -
ישראל, יכו בעמים הרבים שיבואו עם גוג,

כאריה בבהמות יער - כאריה הטורף את בהמות
היער,

ככפיר בעדרי צאן - וככפיר, (אריה), הטורף את
עדרי הצאן,

אשר אם עבר - אשר אם יעברו לפני האריה,

ורמס וטרף - ירמוס ויטרף אותם,

ואין מציל - ואין מי שיוכל להציל אותם מידו.

ח. תרם ידך על צריך - יד ישראל, תהיה רמה
לגבור על האויבים,

⁵ כמו שניבא זכריה על פורענות גוג: "וְאֶסְפְּתִי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל
יְרוּשָׁלַם לְמִלְחָמָה, וְנִלְכְּדָה הָעִיר, וְנִשְׁסוּ הַבְּתָיִם, וְהַנְּשִׁים תִּשְׁכַּבְנָה,
וַיֵּצֵא חֲצִי הָעִיר בְּגוֹלָה, וַיִּתֵּר הָעָם לֹא יָכַח מִן הָעִיר", זכריה יד'
ב'.

וְכָל אֵיבֹיךָ יִכְרְתוּ - וְכָל הָאוֹיִבִים - יִכְרְתוּ עִי יִשְׂרָאֵל.

ט. וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נֶאֱמַר ה' - אַחֲרֵי הַיְשׁוּעָה מִגּוּג וּמִגּוּג,

וְהִכְרַתִּי סוּסֶיךָ מִקֶּרְבְּךָ וְהִאֲבֹדְתִי מִרְכָּבֹתֶיךָ - לֹא יִהְיֶה צוּרְךָ בְּסוּסִים וּבִמְרַכְבוֹת, כִּי יִהְיֶה שְׁלוֹם.

י. וְהִכְרַתִּי עֲרֵי אֶרֶץ, וְהִרְסֹתִי כָּל מִבְצָרֶיךָ - לֹא יִהְיֶה לָכֶם עוֹד צוּרְךָ בְּעֲרֵי מִבְצָר, לְהִגּוֹן מֵאוֹיִבִים.

יא. וְהִכְרַתִּי כְּשָׁפִים מִיָּדְךָ, וּמַעוֹנָנִים לֹא יִהְיוּ לָךְ - לֹא תַעֲסִקוּ עוֹד, בְּכַשְׁפִּים וּבַעוֹנוֹת, לְדַעַת אֶת הָעֵתִידוֹת, כִּי תִבְטַחוּ בַה' יְתִי.

יב. וְהִכְרַתִּי פְּסִילֶיךָ וּמִצְבוֹתֶיךָ מִקֶּרְבְּךָ, וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה עוֹד לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ - כִּי תִבְטַחוּ בַה' יְתִי.

יג. וְנִתְּשֹׁתִי אֲשִׁירֶיךָ מִקֶּרְבְּךָ - אַעֲקוּר מִתּוֹכְךָ עֲצֵי אֲשִׁירָה שֶׁעֲבַדְתָּם עִי,

וְהִשְׁמַדְתִּי עֲרֶיךָ - וְאֲשַׁמֵּד מִמֶּךָ אֶת כָּל הַשׁוֹנָאִים אוֹתְךָ⁶.

יד. וְעָשִׂיתִי בָּאָף וּבַחֲמָה, נֶקֶם אֶת הַגּוֹיִם - אֲנַקֶּם נַקְמָתִי בְּגוֹיִים בַּחֲמָה שְׁפוּכָה,

אֲשֶׁר לֹא שָׁמְעוּ - מִפְּנֵי שֶׁלֹּא שָׁמְעוּ לְקַבֵּל עֲלֵיהֶם מַלְכוּת שָׁמַיִם.

פֶּרֶק ו

א. שָׁמְעוּ נָא אֶת אֲשֶׁר ה' אָמַר, קוֹם רִיב - קוֹם מִיכָּה, לְהוֹכִיחַ וּלְהַתּוֹכַח עִם יִשְׂרָאֵל,

אֶת הַהָרִים, וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבְעוֹת קוֹלְךָ - וְהָרִם קוֹלְךָ, עַד שִׁישְׁמְעוּ הַהָרִים וְהַגְּבְעוֹת אֶת קוֹלְךָ,

ב. שָׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב ה' - שָׁמְעוּ הַהָרִים, אֶת הָרִיב שִׁישׁ לַה' עִם יִשְׂרָאֵל,

וְהִאֲתַנְּנִים, מִסְּדֵי אֶרֶץ - וְהַהָרִים הַחֲזִיקִים, שֶׁהֵם יִסּוּד הָאָרֶץ,

כִּי רִיב לַה' עִם עַמּוֹ, וְעִם יִשְׂרָאֵל יִתּוֹפַח:

ג. עַמִּי, מָה עָשִׂיתִי לָךְ - עַמִּי, שִׁימוּ לְבַבְכֶם לְכָל הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתִי עִמְכֶם,

וּמָה הִלַּאתֶיךָ - וְהֵאֵם עֵיִפְתִּי אֶתְכֶם בַּעֲבוּדָתִי !!

עֵנֵה בִי - הַעִידוּ בִי, אִם אֲמַנֵּם עֵיִפְתִּי אֶתְכֶם.

ד. כִּי הִעֲלִיתֶךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וּמִבְּיַת עַבְדִּים פְּדִיתֶיךָ,

וְאֲשַׁלַּח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמִרְיָם - שִׁינְהִיגוּ אֶתְכֶם.

ה. עַמִּי, זָכַר נָא מָה יַעַץ בְּלֶק מֶלֶךְ מוֹאָב, וּמָה עָנָה אֹתוֹ בְּלַעַם בֶּן בְּעוֹר - עַמִּי, זָכְרוּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ הַרְעָה שֶׁל בְּלַק עֲלֵיכֶם, וּמָה שִׁצְוִיתִי עַל בְּלַעַם לְבַרְךָ אֶתְכֶם,

מִן הַשָּׁטִיִּם עַד הַגְּלָגַל - וּזְכְרוּ, אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה עִמְכֶם ה', מֵהַשִּׁטִּים, שֶׁעֲבַדְתֶּם שֵׁם לְבַעַל פְּעוֹר, וְעַד שֶׁהֲעִבִיר אֶתְכֶם אֶת הִירְדֵן וּבֵאתֶם לַגְּלָל, לְמַעַן דַּעַת צְדָקוֹת ה' - וְכָל זֶה עָשָׂה עִמְכֶם, כְּדִי שֶׁתִּדְעוּ אֶת רֹב הַצְּדָקוֹת שֶׁעוֹשֶׂה עִמְכֶם ה', וְתִלְכוּ בְּדֶרֶךְ טוֹבָה.

ו. בַּמָּה אֶקְדָּם ה' - בַּמָּה נִקְדַּם אֶת פְּנֵי ה', וְנִשְׁלַם לוֹ עַל רֹב הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ ?

אֲפָף לְאֱלֹהֵי מְרוֹם - וּבַמָּה אֲרֹאֶה כְּפִיּוֹת קוֹמַתְנוּ וְהַכְנַעַת לְבַבְנוּ לִפְנֵינוּ ?

הֲאֶקְדָּמְנוּ בְּעוֹלוֹת, בְּעִגְלִים בְּנֵי שָׁנָה - הֵאֵם נִתְרַצָּה לִפְנֵינוּ, כְּשֶׁנִּבְיָא עוֹלוֹת שֶׁל עִגְלִים !!

ז. הֲיִרְצָה ה' בְּאַלְפֵי אֵילִים, בְּרִבְבוֹת נְחֹלֵי שָׁמֶן - וְכִי נִהְיֶה רְצוּיִים לִפְנֵי ה', אִם נִבְיָא לִפְנֵינוּ אֲלֵפֵי אֵילִים, וּרְבִיבוֹת נְחֹלִים שֶׁל שָׁמֶן לְמִנְחוֹת !!

הֲאֵתָן בְּכוֹרֵי פִשְׁעֵי, פְּרִי בְטָנֵי חֲטָאת נִפְשֵׁי - וְכִי יִרְצָה ה', שֶׁאֵתָן לוֹ אֶת בְּנֵי בְכוֹרֵי, כְּכַפְרָה עַל פִּשְׁעֵי וְחֲטָאתֵי !!

ח. הֲגִיד לָךְ אָדָם - אָדָם ! הֵנָּה אוֹמֵר לָךְ הַקַּב"ה,

מָה טוֹב, וּמָה ה' דוֹרֵשׁ מִמֶּנִּי - מָה טוֹב לִפְנֵי ה'

⁶ ת"י ; כמו: "...בל יקמו ויגרשו ארץ ומלאו פני תבל ערים" ; ישעיהו יד' כב'.

שתעשה, ומה דורש הוא ממך,

כִּי אִם עֲשׂוֹת מְשַׁפֵּט - אינו חפץ בעולות ובבניך, כי
אם לעשות משפט אמת,

וְאֶהְבֵּת חֶסֶד - לאהוב ולרדוף, אחר עשיית חסד
בין איש לרעהו,

וְהִצַּנֵּעַ לֶכֶת עִם אֱלֹהֶיךָ - ללכת בצניעות בדרכי ה',
ולא בפרסום ובגאווה.

ט. קוֹל ה' - הנה קול ה', ביד הנביא,

לְעִיר יִקְרָא - קורא לאנשי העיר ירושלים, לשוב
בתשובה. ("לעיר" - העיר המיוחדת, ירושלים).

וְתוֹשִׁינָה יִרְאֶה שְׁמֶנְךָ - וע"י הנביא, שהוא איש
תוֹשִׁינָה, (איש חכם), הרואה את שם ה' ומתבונן
בדרכיו,

שָׁמְעוּ מִטָּה - שמעו דְּבַרְכִי, שְׁמִטָּה (מקל) הפורענות,
עומד מוכן להכות ברשעים,

וּמִי יַעֲדָה - ושמעו, מי הוא שמיעד את המטה
להכות ברשעים. (ומי יוכל להציל מפניו ?)

י. עוֹד הָאֵשׁ - האם אחר תוכחתי, יש עוד,

(האש - האם יש ?)

בֵּית רָשָׁע אֲצֻרוֹת רָשָׁע - בבית הרשע, אוצרות
שאסף בעוֹשֶׁק,

וְאִיפֹת רְזוֹן זְעוּמָה - והאם יש עוד בביתו, מידת
איפה, (מידת נפח), כחושה וחסרה ממידתה ? (ר"ל, הלא
אחר כל אזהרותי, אין הרשעים שְׁבִים מדרכם הרעה !)

יא. הָאֲזָכָה בְּמֵאֲזָנֵי רָשָׁע - וכי יזכו בדיון,
כשבביתם עדיין עומדים מֵאֲזָנֵי רָשָׁע, הגוזלים את
הבריות !?

וּבְכִיס אֲבָנֵי מֶרְמָה - וכשכִּיס מלאה, באבני
משקל, המרמות את המשקל.

יב. אֲשֶׁר עֲשִׂירֶיהָ מְלֹאוֹ חֶמֶס - אשר עשירי
ירושלים, מלאים בתיהם, בממון גזול,

וְיִשְׁבִּינָה דְּבָרוֹ שֶׁקֶר, וְלִשְׁוֹנִם רְמִיָּה בְּפִיהֶם -
ויושבי ירושלים, מדברים דברי שקר לרמות את

הבריות.

יג. וְגַם אֲנִי הִחֲלִיתִי הַכּוֹתֶךָ - גם אני, נתתי לך
מכות חזקות, עד שיהיו חולים מהם,

הַשָּׁמֶם עַל חַטְאֲתֶךָ - אעשה את ארצכם שממה,
(שתגלו מן הארץ), בגלל חַטְאֲתֶךָ.

יד. אַתָּה תֹאכַל וְלֹא תִשְׂבַּע - גם שיהיה לכם אוכל,
לא תשבעו ממנו,

וְיִשְׁחַךְ בְּקִרְבְּךָ - ומתוך הרעב, יִפְנַע לְבָבְךָ,

וְתִסַּג וְלֹא תִפְלִיט - גם כשתשיג את האוייבים, לא
תציל את בניך שנלקחו בשבי,

וְאֲשֶׁר תִּפְלֹט לְחֶרֶב אֲתָן - ואף כשתציל, יגבר עליך
האוייב, ויהרוג אותם בחרב.

טו. אַתָּה תִזְרַע, וְלֹא תִקְצוֹר - שדות שתזרע, יקצור
האוייב את התבואה,

אַתָּה תִדְרֹךְ זֵית, וְלֹא תִסוֹךְ שָׁמֶן - האוייב, יסוך
עצמו בשמן, שתוציא מהזיתים,

וְתִירוֹשׁ, וְלֹא תִשְׁתֶּה יַיִן - ואת היין מהגפנים יקח
האוייב.

טז. וְיִשְׁתַּמְרֵךְ חֻקוֹת עֲמָרִי, וְכָל מַעֲשֵׂה בַּיִת אַחֲאָב -
ואחר כל היסורים האלו, עדיין שומרים אתם את
חוקות ומעשי עמרי ואחאב, מלכי ישראל
הרשעים,

וְתִלְכוּ בְּמַעֲצוֹתֵם - והולכים על פי עצתם הרעה,

לְמַעַן תִּתִּי אֶתְךָ לְשִׁמָּה - ובכך גרמתם, שאתן
אתכם לשממה,

וְיִשְׁבִּינָה לְשָׂרְקָה - ישרקו הגויים, מתמהון על גודל
החורבן,

וְחִרְפַּת עַמִּי, תִּשְׂאוּ - תשאו את העוון, שהייתם
מחרפים את עמי שעשקתם, ותענשו, שיחרפו
אתכם הגויים.

פרק ז

א. אֲלֵלֵי לֵי - אוי לי, שמונתי לנביא, בתקופה קשה

כִּי הִיִּיתִי פְּאֶסְפִּי קִיץ - כי תקופתה זו דומה, לזמן שנלקטו כבר כל פירות הקיץ, (משל לצדיקים),

כַּעֲלֵלַת בָּצִיר - וכבר בצרו את הענבים, ונשארו רק העוללות,

אֵין אֶשְׁפּוֹל לְאָכּוֹל - ואין בגפן אשכול אחד לאכול, (אין בעם צדיק וחסיד, ללמוד ממעשיו),

בַּפּוֹרָה, אֲוֹתָהּ נִפְשִׁי - ונפשי מתאנה, לתאנה בשלה, המבכרת לפני בא הקיץ. (שיוצאת בכורה, ראשונה מבין פירות הקיץ ; משל לצדיק וחסיד).

ב. אֶבֶד חֲסִיד מִן הָאָרֶץ - נאבדו מן הארץ אנשים חסידים, (ההולכים בדרכי החסידות לפני ה')

וְיָשָׁר בְּאָדָם, אֵין - ואין עוד אדם ההולך בדרך ישרה,

כָּלֶם לְדָמִים יֶאָרְבוּ - אורבים איש לרעהו לשפוך דם,

אִישׁ אֶת אַחִיהוּ, יְצוּדוּ חָרָם - איש את רעהו, צדים ברשת.

ג. עַל הָרַע כְּפִים - על הרע שאתם עושים בכפיכם, לְהִיטִיב - אתם מקוים שיטיב לכם ה',

הַשֵּׁר שְׂאֵל - השר שואל ומבקש שוחד בפה מלא, וְהַשֵּׁפֵט בְּשִׁלּוֹם - והשופט מבקש תשלום, בעבור זיכוי בדין,

וְהַגְדוֹל - השר הגדול בחצר המלך,

דָּבָר הַזֶּה נִפְשׁוֹ הוּא - אומר בפה מלא, את שחומדת נפשו בדין,

וְיַעֲבֹתוּהָ - ובכך, מעבִּים (מלשון עבה), ומחזקים את הרע.

ד. טוֹבָם - הטוב שבהם,

כַּחֲדָק - מכאיב כקוץ הדוקר,

יָשָׁר - והישר שבהם,

מִמְסוּכָה - קשה יותר מגדר קוצים,

יוֹם מְצַפֵּיךָ - היום, שמצפה אתה שתבוא בו הטובה,

פְּקֻדְתְּךָ בָּאָה - יבוא בו זכרון פשעך,

עֲתָה, תִּהְיֶה מְבוֹכְתָם - כי עוד מעט, ותבוא עליהם המבוכה והבילבול מגודל הרעה.

ה. אֵל תִּאֲמִינוּ בְּרַע, אֵל תִּבְטְחוּ בְּאֱלֹהֵיךָ - אל תאמינו ותבטחו בחבר טוב, ובשרים,

מִשְׁכַּבְתְּ חִיקְךָ, שְׁמֹר פִּתְחֵי פִיךָ - ואפילו מאשתך, שמור דבריך, שלא תגלה הדבר לזרים.

ו. כִּי בֶן, מְנַבֵּל אָב - כי הנה, בן מבזה ומגנה את אביו,

בַּת, קָמָה בְּאִמָּה - בת, קמה על אימה, לבזותה,

כָּלָה בְּחַמְתָּהּ - כלה, קמה על חמותה, לבזותה, **אִיבֵי אִישׁ, אֲנָשִׁי בֵיתוֹ** - אנשי ביתו של איש, הרי הם כאוייבים.

ז. וְאֲנִי בֵּה' אֶצְפֶּה, אוֹחִילָה לְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל - אך אני, עומד ומצפה לישועת ה',

יִשְׁמַעֲנִי אֱלֹהֵי - שישמע אלוקי לתפילתי.

ח. אֵל תִּשְׁמַחֵי אִיבֵתֵי לִי - אל תשמחו אויבי על נפילתי, (על שגולים ישראל ממקומם)

כִּי נִפְלַתִי קָמְתִי - כי גם אם נפלתי, אשוב ואקום,

כִּי אֶשֶׁב בְּחַשְׁךָ, ה' אֹר לִי - ואף אם אשב בחשכת ובצרות הגלות, ה' יאיר לי - ויוציאני מרעתי.

ט. זַעַף ה' אֶשָּׂא, כִּי חֲטָאתִי לוֹ - את כעסו של ה' עלי, אני נושא, כי חטאתי לו,

עַד אֶשָּׂר יָרִיב רִיבֵי - עד שיריב את ריבי עם הגויים, על הרעות שעשו לי,

וְעָשָׂה מִשְׁפָּטִי - וינקום בגויים,

יוֹצִיאֲנִי לְאוֹר - יוציא אותי מהחשכה - לאור, **אֶרְאֶה בְּצַדִּיקְתּוֹ** - ואראה את הצדק שיעשה.

י. וְתָרָא אִיבֵתֵי - ויראו אויבי, את הטובות שיעשה עם ישראל,

וּתְכַסֶּה בּוֹשָׁה - ותכסה אותם בושה גדולה,

הָאֲמָרָה אֵלַי - על שאמרה לנו בגלותינו,

אִינוּ ה' אֶלֶהֶיךָ - היכן ה' אלוקיכם, ומדוע אינו גואל אתכם,

עֵינַי, תִּרְאֶינָה בָּהּ - בעינינו נראה את הנקמה בגויים,

עֲתָה תִּהְיֶה לְמַרְמָס, כְּטִיט חוּצוֹת - כי עוד מעט, ויהיו הגויים למרמס, כטיט הנרמס ברחובות.

יֵא. יוֹם לְבָנוֹת גְּדֻרְיָן - ביום שיבנה ה', את הגדרות החרבות של ישראל,

יוֹם הֵהוּא, יִרְחַק חֶק - ביום ההוא, ירחקו מכם חוקי המיסים שהטילו עליכם הגויים.

יב. יוֹם הוּא וְעַדֶיךָ יָבֹא - ביום ההוא, אליך יבוא ה' להאיר לך מחשכת הגלות, ולהשיבך לארצך,

לְמַנִּי אֲשׁוּר - וישובו מהגלות, שהגלה אותם אשור,

וְעָרֵי מְצוּר - ומערי המבצר שבאשור,

וּלְמַנִּי מְצוּר - ומשאר ערי המבצר שגלו לשם ישראל,

וְעַד נִהְר - ומהגלויות שגלו, מעבר לנהר פרת,

וְיָם מַיִם - ומהגלויות שגלו מעבר לים שבמערב,

וְהַר הָהָר - ומהגלויות שגלו מעבר להר ההר.

יג. וְהִיְתָה הָאָרֶץ לְשִׁמְמָה עַל יִשְׁבִּיָּהּ - ארצות הגויים יהיו שממה מיושביהם,

מִפְרֵי מַעֲלִיָּהֶם - וזהו הפרי (התוצאה) והעונש, על מעשיהם הרעים.

יד. רַעַה עֲמֶנְךָ בְּשִׁבְטְךָ, צֹאן נִחְלָתְךָ - הנהג ה' עמך, כרועה המנהיג את צאנו בשבט, (מקל),

שְׁכָנֵי לְבָדָד - וישכנו לבדם בבטחה בארצם,

יַעַר בְּתוֹךְ כְּרָמְל - ישכנו ביער בבטחה, (מקום חיות רעות), כמו בתוך הכרמל, (מקום שדות וכרמים)

יָרְעוּ בָּשָׂן וְגִלְעָד, כִּימֵי עוֹלָם - ירעו בארץ הבשן והגלעד שמעבר הירדן, (שהיא ארץ מרעה), כמימות

עולם.

טו. כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת - משיב ה' לנביא: עוד אראה לישראל נפלאות, כנפלאות שראו אבותיהם ביציאת מצרים.

טז. יִרְאוּ גוֹיִם - הגויים שיבואו עם גוג על ירושלים, יראו את הנפלאות שאעשה,

וַיִּבְשׁוּ, מִכָּל גְּבוּרָתָם - ויבושו שבטחו בגבורתם,

וַיִּשְׁמְנוּ יָד עַל פִּה - לא יוכלו לדבר מרוב תמהון,

אֲזַנֵּיהֶם תִּחְרַשְׁנָה:

יז. יִלְחֲכוּ עֶפְרַיִם כַּנְחָשׁ, כַּזְחֲלֵי אֶרֶץ - כשישתחוו לישראל, יראו כאילו מלחכים את העפר כנחש וכרמשים הזוחלים על הארץ,

יח. יִרְגְּזוּ מִמִּסְגֵּרֵיהֶם - יחרדו מבנ"י, כשיהיו סגורים בעריהם,

אֶל ה' אֶלֶהֶינוּ יִפְחָדוּ - מה' יפחדו,

וַיִּרְאוּ מִמֶּנֶּךָ - וגם מכם (בנ"י) יפחדו.

יח. מִי אֵל כְּמוֹךָ - מי עוד אלוקים כמוך,

נִשְׂא עֵוֹן וְעָבַר עַל פְּשָׁע - שסולח לעוונות ולפשעי ישראל,

לְשִׂאֵרֵית נִחְלָתוֹ - שישארו בעת הגאולה,

לֹא הִחְזִיק לְעַד אָפוֹ - לא מחזיק בכעסו לעולם,

כִּי חִפֵּץ חֶסֶד הוּא - כי חפץ הוא לעשות עימנו חסד וטובה.

יט. יָשׁוּב יִרְחַמְנוּ - ישוב ה', וירחם עלינו,

יִכְבֹּשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ - כובש תחת רגליו את עוונותינו,

וְתִשְׁלִיךְ בְּמִצְלוֹת יָם כָּל חַטָּאתָם - וכבייכול, משליך לעומק הים את חטאות בנ"י.

כ. תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב - קיים לנו, את הבטחתך ליעקב אבינו, ("...והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה")

חֶסֶד לְאַבְרָהָם - ואת החסד שהבטחת לאברהם,

אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתֵּינוּ מִימֵי קְדָם - ואת אשר נשבעת לאבותינו מימים קדמונים.